

AKTUALNO

SREDIŠNJA HR

BJELOVAR

NACIONALNO

GOSPODARSTVO

ZABORAVLJENE SUGRAĐANKE (5)

Prva bosanska novinarka rođena je u Bjelovaru. Bila je i urednica, književnica, skladateljica...

Slavica Trgovac Martan

🕒 14. rujna 2022.

PODIJELI S PRIJATELJIMA!

Kao što Hrvatska ima Mariju Jurić Zagorku, prvu ovdašnju novinarku, tako Bosna ima Milenu Mrazović-Preindsberger, svoju pionirku ženskog novinarstva. Samo, Milenu 'svojatati' može i Hrvatska, točnije Bjelovar, u kojem je, kako se navodi u većini izvora, rođena 28. prosinca 1863. godine. Školovala se u Budimpešti, a u ranoj mladosti, 1878. godine, s obitelji je doselila u Bosnu, prvo u Banja Luku, a potom u Sarajevo, gdje će živjeti 40 godina, do preseljenja u Austriju. U tom razdoblju zaljubit će se u Bosnu i svaki djelić njezina stvaralaštva, bit će inspiriran upravo tom zemljom. A to stvaralaštvo bilo je bogato i sveobuhvatno. Jer, Milena Mrazović-Preindsberger bila je, ne samo novinarka, već i književnica, skladateljica, etnografkinja i antropologinja.

No, prvo područje na kojem se ova fascinantna žena istaknula bila je upravo novinarstvo. Čini se kako joj je sklonost riječima i pisanju bila genetski predodređena. Prema biografiji objavljenoj u

prijevodu njezine knjige s njemačkog jezika *Bosanska istočna željeznica*, navodi se kako je Milena

AKTUALNO

SREDIŠNJA HR

BJELOVAR

NACIONALNO

GOSPODARSTVO

1784. godine objavio prvu znanstveno utemeljenu gramatiku hrvatskoga jezika, a iz njegovog životopisa valja izdvojiti i činjenicu da je prvi na hrvatski preveo čuvenog Goethea. U Mileninom životopisu spominje se i predak Mato Mrazović, dugogodišnji načelnik Zagreba i bliski suradnik Ljudevita Gaja.

Milena već u ranoj mladosti pokazuje sklonost pisanju. Godine 1884. počinje pisati u novinama *Bosnische Post*, koje su izlazile na njemačkom jeziku. S obzirom da je u to vrijeme bilo nezamislivo da se žene bave novinarstvom, u početku je, baš kao i Marija Jurić Zagorka, svoje tekstove potpisivala muškim pseudonimom – Milan. U *Bosnische Postu* se zbližava s vlasnikom novina, Austrijancem Eugenom von Topferom, s kojim se na koncu i zaručila. No, prije nego što su se stigli vjenčati, von Topfer umire, a novine oporučno ostavlja Mileni. Iako je u to vrijeme, na samom kraju 19. stoljeća, bilo gotovo nezamislivo da žena vodi bilo kakav posao, a pogotovo da se bavi izdavaštvom, Milena je spremno prihvatila izazov.

Matija Mrazović

Bosnische Post

-Kad je list *Bosnische Post* 1894. godine slavio desetogodišnjicu postojanja, cjelokupna svjetska javnost pisala je o tome da se baš u Bosni, u kojoj žene ne mogu igrati ni najmanju ulogu u javnosti, dogodilo da jedna žena bude zastupnikom najslobodnije profesije. Milena Preindlsberger-

Mrazović je prva žena novinar u BiH, prva urednik i prva žena izdavač u BiH – napisala je Dragana Tomašević, urednica prijevoda već spomenute Milenine knjige *Bosanska istočna željeznica*.

Pogled na tadašnja izdanja *Bosnische Posta* otkriva kako je novopečena vlasnica novina bila, ne samo uspješna novinarka, već i uspješna poduzetnica.

-Nakon preuzimanja novina, ona uvodi određene novosti. *Bosnische Post* je izlazio na dva lista, imao

[AKTUALNO](#)[SREDIŠNJA HR](#)[BJELOVAR](#)[NACIONALNO](#)[GOSPODARSTVO](#)

profesor hrvatskog jezika i književnosti i diplomirani novinar IVAN VIOLIĆ na predavanju o Mileni Mrazović-Preindsberger koje je održano u travnju 2021. godine u Gradskoj biblioteci u Travniku.

Uz novine, Milena je vodila i tiskaru, bavila se izdavanjem knjiga, a sav je posao sama nadgledala, čak je i živjela u stanu iznad svog poduzeća, sve do 1896. godine kada prodaje posao i udaje se za liječnika, Austrijanca Josefa Preindsbergera. No, to je ne sprječava da i dalje piše.

Osim što se bavila novinarskim radom, pisala je i književne tekstove koji su bili inspirirani Bosnom, zemljom koju je prošla uzduž i poprijeko, i to na konju. Putem je bilježila detalje o mjestima, ljudima i običajima od kojih su nastajale jedinstvene priče i putopisi. S puta je donosila vrijedne predmete i nošnje iz različitih krajeva Bosne koje je pomno čuvala. Priča se i kako je u svom domu u Beču imala posebnu prostoriju koju je uredila u bosanskom stilu. Vrijedne predmete koje je prikupila za života njezina je obitelj nakon smrti darovala Zemaljskom muzeju u Sarajevu čija je suosnivačica bila.

Za života je izdala pet knjiga, a dvije su prevedene na hrvatski jezik – već spomenuta *Bosanska istočna željeznica* i *Bosanske narodne bajke*.

Više o životu i stvaralaštvu Milene Mrazović-Preindsberger pročitajte u nastavku ove priče sutra.

**Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autorice*

**Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije*

PODIJELI S PRIJATELJIMA!

